

132040042 - Bàtxelor en Llengua catalana (virtual)**0042996 - Patrimoni cultural d'Andorra****Dades generals****Codi:** 0042996**Tipus:** OB**Semestre:** 6**Crèdits:** 6.0**Llengua
d'impartició:** Català**Professorat****Professorat responsable**

Yañez de Aldecoa, Cristina (Titulació: Doctora; Àrea de coneixement: Història; Grup de recerca: Grup de recerca interdisciplinari en educació)

Informació**Presentació de l'assignatura:**

L'assignatura de Patrimoni cultural d'Andorra vol proporcionar a l'estudiant una idea clara i completa sobre la gestió, la conservació i la difusió del patrimoni cultural a Andorra. Vol dotar als estudiants amb els instruments formatius que els permetin atansar-se i entendre les claus interpretatives del patrimoni cultural en general, i en concret del patrimoni cultural d'Andorra, tot afavorint un major coneixement, sensibilitat i participació.

Aquesta assignatura pretén servir d'introducció al món del patrimoni i de la gestió cultural a Andorra. Per a això, proposem fer una breu aproximació al concepte de patrimoni; introduir-nos a la gestió cultural mitjançant el coneixement de la legislació existent o de les tècniques de planificació. Així mateix estudiarem les formes diferents de presentació del patrimoni. També veurem de quina manera es pot fer la difusió i veurem els vincles del patrimoni amb el món del turisme, des del punt de vista del desenvolupament sostenible. Tots aquests aspectes teòrics es complementaran amb

una sèrie de lectures i la realització de diferents pràctiques que ens han de servir per tenir una visió global de la matèria al final del semestre. En definitiva, es pretén un apropament als museus com espais destinats a la conservació, estudi i difusió dels bens culturals amb una finalitat educativa i al mateix temps com a espais d'oci associats al turisme cultural.

És necessari que les persones que vulguin desenvolupar la seva activitat professional al voltant de la cultura a Andorra, adquireixin els coneixements i les habilitats necessàries per a la gestió i difusió del patrimoni cultural d'Andorra.

L'assignatura Patrimoni cultural d'Andorra és una assignatura semestral i consta de 6 crèdits europeus.

Objectius:

Objectius generals

- Conèixer el concepte de patrimoni cultural
- Conscienciar sobre la integració del patrimoni cultural a la nostra societat, pel seu coneixement, conservació, difusió i respecte.
- Preservar per les generacions presents i futures el patrimoni cultural a través del seu coneixement i de la seva valorització. Situar la conservació i la gestió del patrimoni cultural en el context del nostre temps.
- Acostar-se, de manera guiada, al món professional de la gestió dels diferents tipus de patrimoni per adquirir un millor coneixement del patrimoni cultural d'Andorra.
- Analitzar el valor que la societat del present atorga als objectes del passat.
- Identificar i analitzar els instruments de gestió, que permetin oferir una nova perspectiva de la gestió del patrimoni.
- Conèixer el marc legal i institucional del patrimoni cultural.
- Conèixer les claus per desenvolupar el patrimoni cultural dins de l'activitat turística
- Conèixer les diferents maneres de posar en valor i presentar el patrimoni cultural i veure de quina manera s'ha aplicat en el patrimoni d'Andorra.
- Entendre els diferents models d'utilització del patrimoni, des de l'ús del turisme cultural, on el patrimoni és el principal, fins a l'ús educatiu del patrimoni.

Objectius específics:

- Consolidar i ampliar els coneixements conceptuals i procedimentals del patrimoni cultural en general.
- Ser capaços d'aplicar tots els objectius generals de manera específica a la problemàtica concreta d'Andorra.
- Conèixer la història i les manifestacions artístiques pròpies d'Andorra a través del seu patrimoni.
- Desenvolupar l'interès per la cultura i la sensibilitat per l'entorn. Conèixer de prop el patrimoni
- Potenciar la valorització del patrimoni com una eina eficaç pel coneixement històric a nivell d'ensenyament formal o informal.
- Conèixer les diferents maneres de presentar i difondre el patrimoni i elaborar noves propostes de divulgació del patrimoni.
- Analitzar el patrimoni d'Andorra i les TIC a través de projectes

Metodologia:

La metodologia emprada en l'assignatura està basada en els principis de l'aprenentatge actiu, i centrada en l'estudiant. L'assignatura s'estructurarà al voltant dels continguts

dels quatre mòduls temàtics i de les activitats organitzades entorn de cadascun d'aquests blocs de continguts, pensades per:

- potenciar la relació entre la teoria i la pràctica
- facilitar l'aplicació dels coneixements en l'anàlisi de casos i la solució de problemes
- afavorir el domini d'un procés d'aprenentatge individual

Per completar la informació sobre la metodologia i l'organització de l'assignatura, l'alumne disposarà d'una bibliografia de cada un dels blocs temàtics.

L'ensenyament virtual es desenvolupa a partir de metodologies diferents:

1. Seguiment de les activitats de l'aula virtual.
2. Sessions teòriques per cada mòdul: es tractaran diferents models, recursos i eines de presentació del patrimoni.
3. Debats al fòrum a partir de diferents problemàtiques relacionades amb el patrimoni cultural d'Andorra.
4. Lectura, anàlisi, comentari i reflexió de documents de bibliografia especialitzada en funció dels diversos continguts del programa a partir de pautes de lectura.
5. Anàlisi de casos, solució de problemes, elaboració de documents individuals i de grup en formats diversos (informes de progrés de l'aprenentatge, resums de continguts treballats, mapes conceptuals, qüestionaris, proves escrites)
6. Utilització de les TIC.

Entre les situacions i activitats d'aprenentatge que l'assignatura té previst desenvolupar per ajudar l'alumnat a adquirir els objectius educatius, podem destacar les següents:

- Les sessions teòriques: combinaran el mètode per recepció amb el mètode de descobriment induït, a través de textos, gràfics, mapes i altres fonts d'informació i amb diferents formes organitzatives de treball: individual o en grup. A les sessions pràctiques se seguirà una metodologia d'anàlisi d'elaboració, gestió i anàlisi d'activitats d'aprenentatge.
- Es procurarà mantenir una interacció escrita amb l'alumnat

Avaluació continuada:

Hi ha 4 activitats d'avaluació continuada al llarg del semestre, una per cada mòdul. La qualificació mitjana de l'avaluació continuada surt de la mitja aritmètica de les 4 activitats. Aquestes activitats d'avaluació continuada no són obligatòries, però són molt recomanables.

Avaluació final:

És obligatori realitzar un examen final presencial per poder superar l'assignatura. Tindrà un enfocament pràctic i avalua tot el contingut de l'assignatura. Es realitzarà presencialment a la Universitat d'Andorra, tindrà dues hores de durada, i es podrà escollir entre tres dates d'examen.

Per aprovar l'assignatura, cal obtenir una qualificació final igual o superior a 5.

La qualificació final s'obtindrà del millor resultat obtingut de les opcions següents:

- a. $(60\% \times \text{qualificació examen final presencial}) + (40\% \times \text{qualificació mitjana de l'avaluació continuada})$

Per aplicar aquesta fórmula cal superar l'examen final amb una nota igual o superior al 4.

Bibliografia bàsica:

- AA.VV. (2004) Repertorio de textos internacionales del Patrimonio Cultural, Cuadernos. XIV, Instituto Andaluz del Patrimonio Histórico, Consejería de Cultura de la Junta de Andalucía, Ed. Comares, página 323.
- ALDRIGE, D. (1973) «Mejora de la Interpretación de los Parques y la Comunicación con el Público». Segunda Conferencia Mundial sobre Parques Nacionales. Informe n.º 25. Yellowstone y Grand Teton: UICN (ed.), 18-27 de septiembre de 1972
- BALLART HERNÁNDEZ, J., i JUAN i TRESERRAS, J., (2002): Gestión del patrimonio cultural, Barcelona, Ariel.
- BECK, L.; CABLE, T. (1998) Interpretation for the 21st Century-fifteen guiding Principle for Interpreting Nature and cultura. Champagne, IL: Sagamore Publishing.
- CAILLET, E. (1976) «La médiation culturelle. Un concept proche du concept d'interpretation », en Premier colloque international sur l'Interprétation du patrimoine, Actes du Colloque de Château d'Auvers (Auvers-sur-Oise), en Les cahiers de l'espace, Francia, 3-4 de diciembre de 1996, páginas 28-34.
- CUENCA, J.M. (2002): El patrimonio en la didáctica de las ciencias sociales. Análisis de las concepciones, dificultades y obstáculos para su enseñanza obligatoria, Tesis doctoral, Universidad de Huelva, 2002, consultada l'octubre del 2009.
- DEAN, D. (1994) Museum Exhibition. Londres y Nueva York.
- EDWARDS, R.Y. (1976) «Interpretation: What should it be?», Journal of Interpretation. Vol. 1, n.º 1.
- GONZÁLEZ, I. (2000): Conservación de bienes culturales: teoría, historia, principios y normas, Ed. Cátedra, Madrid.
- LLOVERA, X. (2004): «La recerca relacionada amb les ciències històriques des de l'Administració», dins 10enes. Jornades de la SAC L'estat de la recerca a Andorra: Organismes públics i privats d'investigació, pàg. 83-88, Andorra.
- MILLS, E.; Mills, B. (1985) «Following the Footsteps of Enos Mills», en Journal of Interpretation, Vol. 1, n.º 10, páginas 33-34.
- PEART, B. (1977) «Definition of interpretation», en Association of Interpreters Naturalists Workshop. Texas: A & M University.

Bibliografia complementària:

- AA.VV. (1997) Premier colloque international sur l'Interprétation du patrimoine. Actes du Colloque de Château d'Auvers (Auvers-sur-Oise), Les cahiers de l'espace, Francia, 3-4 de diciembre de 1996.
- AA.VV. (1999) Boletín de Interpretación. Asociación para la Interpretación del Patrimonio (AIP), n.º 1, junio.
- ÁLVAREZ, M.A. (2007): «Rutas del hierro y patrimonio industrial» dins Itinerarios Culturales Europeos. Patrimonio y Civilización, vol. 4, Ed. Planeta, pàgs. 130-134.
- ASENSIO, Mikel i POL, Elena (2009): «Conversaciones sobre el aprendizaje informal en museos y el patrimonio», Escuela de turismo de Lanzarote, dins de Fernández, H. (ed.) Turismo, patrimonio y educación: los museos como laboratorios de conocimientos y emociones, dins de revista Pasos, <http://www.pasosonline.org> (consultat novembre 2009).
- AUTORS DIVERSOS (1985): Catàleg de l'exposició Andorra arqueològica, Ed. Govern d'Andorra, Andorra, 79 p.
- AUTORS DIVERSOS (1988): Catàleg de l'exposició Andorra medieval, Ed. Govern d'Andorra, Andorra, 97 p.

- CARRIER, C. (1998) «Teoría y prácticas de la interpretación», en Dossiers temáticos del Patrimonio histórico, Dossier Patrimonio y sociedad, Boletín, n.º 25, Instituto Andaluz de Patrimonio Histórico. www.juntadeandalucia.es/cultura/iaph/cultura/iaph/publicaciones
- CHAMORRO, V. E. (2000) «Itinerarios culturales en la Alambra. Calidad de la visita pública», en I Congreso Internacional de Itinerarios Culturales. Santiago de Compostela: Ministerio de Cultura.
- ERMAN, K. (1981) «Witting techniques for interpreters», en Interpretation Canada. Vol. 1, n.º 9, páginas 3-6.
- CODINA, O. (coord.) (2007): La casa d'Areny-Plandolit. De casa pairal a casa noble, Col·lecció de Guies del Patrimoni Cultural d'Andorra, núm. 2, Ed. Govern d'Andorra.
- FONTAL, O (2003): La educación patrimonial. Teoría y práctica en el aula, el museo e internet, Ed. Trea, Gijón, 303 páginas.
- FONTAL, O. (2006): «Usos educatius del patrimoni cultural», dins Temps d'educació, núm. 31, 2on. Semestre, p. 195-212

Observacions:

Les activitats i l'examen s'han de realitzar en llengua catalana.

Dins del campus virtual de la Universitat d'Andorra l'assignatura comptarà amb un aula específica. L'aula serà l'espai natural de comunicació entre professors i estudiants. Serà en aquest espai virtual on es penjaran progressivament tots els materials necessaris pel correcte seguiment del curs. Es tractarà de dossiers electrònics facilitats pel professor. Així mateix, aquesta aula serà l'espai on trobar altres eines de suport pel seguiment del curs: foro, taulell de notícies, enllaços a webs, etc. Els enunciats de les diferents PACS es penjaran a l'apartat d'activitats de l'aula.

Competències específiques (5)

Codi - Competència específica

BL01 - Conèixer la tradició cultural pròpia, sobretot andorrana i pirinenca

BL03 - Identificar les relacions de la lingüística amb les altres ciències humanes, socials o experimentals i, al mateix temps, caracteritzar els trets que la distingeixen i la singularitzen com a ciència

BL04 - Analitzar els textos en català i en altres llengües en els diversos nivells estructurals

BL05 - Conèixer la història, els moviments literaris, les obres i els autors principals de la literatura en català, que inclou la literatura produïda a Andorra i als Pirineus

BL06 - Analitzar i comentar de forma crítica i des d'una perspectiva teòrica i comparada les obres literàries, els textos, els discursos i els fenòmens

Competències transversals (6)

Codi - Competència transversal

Àrea

UdA01 - Responsabilitat, comportament ètic i professionalitat

Responsabilitat personal

UdA03 - Compromís amb l'entorn socioeconòmic i cultural del país

Responsabilitat personal

UdA05 - TIC

Gestió del coneixement i autonomia en el treball

UdA06 - Tractament de la informació	Gestió del coneixement i autonomia en el treball
UdA07 - Autonomia i iniciativa	Gestió del coneixement i autonomia en el treball
UdA10 - Comunicació i expressió oral i escrita	Comunicació

Continguts (71)

1. El patrimoni cultural: bases teòriques

1.1. Què entenem per patrimoni cultural? El concepte de patrimoni cultural.

1.1.1. La definició de patrimoni cultural segon la llei 9/2003 del patrimoni cultural d'Andorra

1.1.2. El concepte de patrimoni en l'àmbit internacional. La globalització del patrimoni

1.1.2.1. La UNESCO

1.1.2.2. Els texts normatius de la UNESCO

1.1.2.3. El Consell d'Europa

1.1.3. Andorra dins del marc internacional

1.2. L'ampliació i evolució del concepte de patrimoni

1.2.1. Què és el patrimoni cultural immaterial?

1.2.2. El patrimoni natural

1.3. La construcció social del patrimoni cultural

1.3.1. L'atribució dels valors al patrimoni

1.3.2. Valors i ús del patrimoni

1.3.3. El valor social del patrimoni

1.4. La percepció i la valoració del patrimoni cultural

1.4.1. De la visió personal del patrimoni fins a la visió col·lectiva

1.4.2. Els diferents usos del patrimoni cultural en la societat actual

2. Les polítiques de salvaguarda i protecció del patrimoni cultural

2.1. El marc institucional i legal: els antecedents a la llei 9/2003 del patrimoni cultural d'Andorra

2.2. La llei 9/2003 del patrimoni cultural d'Andorra

2.3. Els instruments de protecció i gestió del patrimoni cultural

2.3.1. Els diferents patrimonis que existeixen. La classificació del patrimoni

2.3.2. El registre i inventari dels béns culturals

2.4. Els entorns de protecció dels béns d'interès cultural

2.4.1. Definició dels entorns de protecció

2.4.2. Com es defineix un entorn de protecció

2.4.3. Procediment per aprovar la delimitació de l'entorn de protecció dels monuments

2.4.4. Autorització d'obres dins dels entorns de protecció dels BICS

2.5. La LGOTU en relació a la protecció del patrimoni cultural

2.5.1. El patrimoni cultural en els Plans d'Ordenació i Urbanisme Parroquials [POUPS]

2.6. La figura del Consell Assessor del Patrimoni Cultural

3. El Patrimoni cultural d'Andorra

3.1. Els espais per la presentació del patrimoni: definició i classificació

3.1.1. Els museus

3.1.1.1. repàs a la història dels museus i la seva definició del museu

3.1.2. El patrimoni in situ a Andorra

3.1.3. Els centres d'interpretació

3.1.4. Patrimoni i territori. Nous models: el territori museu, el conjunt interpretatiu i els parcs culturals

3.1.4.1. La interpretació del territori mitjançant un sistema de xarxa

3.1.4.2. Els elements de la xarxa

3.2. Els espais de presentació del patrimoni a Andorra

3.2.1. Els museus a Andorra

3.2.1.1. El naixement i el desenvolupament dels museus a Andorra

3.2.1.2. El futur museu nacional: realitat o ficció

3.2.1.3. L'estructura dels museus a Andorra

3.2.2. El patrimoni in situ a Andorra

3.2.3. Els centres d'interpretació a Andorra

3.2.4. El territori-museu a Andorra

3.2.4.1. Els itineraris culturals

4. Recursos i estratègies per la presentació del patrimoni i la seva viabilitat educativa i turística: la interpretació

4.1. El concepte de la interpretació

4.1.1. La necessitat de la interpretació

4.1.2. Criteris fonamentals i orientacions actuals de la interpretació

4.1.3. La interpretació com a instrument de gestió

4.1.4. Qui són els encarregats de mostrar la interpretació dels espais patrimonials? La mediació cultural.

4.2. La recuperació del patrimoni. La posada en valor

4.2.1. La importància de la investigació i l'inventari dels recursos patrimonials materials i immaterials

4.2.2. Definició de la missió

4.2.3. La definició dels objectius i estratègies

4.2.3.1. La formulació d'objectius

4.2.4. L'elaboració del discurs: la comunicació

4.2.4.1. Patrimoni: memòria i identitat

4.2.4.2. El patrimoni com a element de comunicació

4.2.4.3. Públic i missatge

4.3. El disseny d'un equipament interpretatiu

4.3.1. El disseny de l'equipament patrimonial. La interpretació com a eina de gestió

4.3.1.1. Pla d'interpretació

4.3.1.2. Exemples de propostes metodològiques d'Andorra

4.3.2. Aspectes que cal tenir en compte en el disseny dels equipaments Interpretatius

4.3.3. La diversitat de recursos i dispositius de la interpretació: el cas de la Farga Rossell i la ruta del ferro

Activitats (5)

Codi - Activitat	Descripció	Competències	Percentatge
1 - Activitat 1	Lectura comparada de diferents texts i realització d'una pràctica.	BL03, BL04, BL05, BL06, UdA05, UdA06, UdA07, UdA10	10,00%
2 - Activitat 2	Recerca de material a Internet, lectura i anàlisi d'un cas pràctic.	BL04, BL06, UdA01, UdA03, UdA06, UdA10	10,00%
3 - Activitat 3	Lectures i realització d'una pràctica al voltant dels espais de presentació del patrimoni a Andorra.	BL03, BL04, BL05, BL06, UdA07, UdA10	10,00%
4 - Activitat 4	Lectures i realització d'una pràctica sobre els centres d'interpretació d'Andorra.	BL03, BL04, BL05, BL06, UdA07, UdA10	10,00%
5 - Activitat 5	Examen final presencial.		60,00%